

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Zaaknummer: JC/449739
Uw kenmerk:
Datum:
Onderwerp: Verzoek onttrekken fietspad aan openbaarheid

Geachte heren [REDACTED],

Op 17 april 2023 heeft u een verzoek ingediend tot onttrekking van een stuk fietspad aan de openbaarheid (perceel K 1028). Op 27 augustus 2024 heeft het college van B&W hierop een besluit genomen (ons kenmerk 314682). Zoals u in de reactie op deze brief al heeft aangegeven, is het een besluit dat voorbehouden is aan de gemeenteraad. In de raadsvergadering van 23 april 2025 hebben wij een besluit op uw verzoek genomen. Hierbij hebben wij uw zienswijze niet overgenomen.

Procedure

Op grond van de Wegenwet kan een (gemeentelijke) weg aan het openbaar verkeer worden onttrokken bij een besluit van de gemeenteraad. Onder weg wordt tevens een fietspad (en de berm) verstaan.

Artikel 11 eerste lid van de Wegenwet biedt de mogelijkheid dat een belanghebbende een verzoek kan indienen tot onttrekking van een deel van de openbare weg uit de openbaarheid. Op een dergelijk verzoek is de zogenaamde uniforme openbare voorbereidingsprocedure vanuit afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Gelet hierop is het voorgenomen besluit op uw verzoek voor zes weken ter inzage gelegd vanaf 10 januari 2025. Binnen deze periode heeft u, op 19 februari 2025, een zienswijze ingediend. Tevens heeft u op 21 januari 2025 een (zienswijzen)gesprek gehad.

Na beoordeling van uw zienswijze zijn wij tot de conclusie gekomen uw verzoek tot onttrekking te moeten weigeren. Wij wijzen dit verzoek dan ook af. Hieronder leggen wij uit waarom wij tot dit besluit zijn gekomen.

Motivering besluit

Voor de motivering van ons besluit verwijzen wij u naar onderstaande. Hierin staat de onderbouwing waarom wij tot dit besluit zijn gekomen en tevens waarom wij niet meegaan in de zienswijze die u heeft ingediend. Aanvullend en voor zover nodig, is de onderbouwing tevens opgenomen in het raadsvoorstel.

Historie van het fietspad

Voordat er inhoudelijk wordt ingegaan op uw verzoek, zal hieronder de historie van het fietspad en uw perceel worden beschreven. Het vrij liggende stuk fietspad langs de Dorpsstraat richting Oosterend is aangelegd in het jaar 1989.

[REDACTED]
[REDACTED]

Rond dat moment is ook een conceptkoopovereenkomst met de toenmalige eigenaar opgesteld om deze strook grond (1 are en 15 ca) te kopen als gemeente. Op dat moment was er nog een ander kadastraal nummer aan de orde, deze is later hernummerd. De aankoop van meerdere stukken grond door de gemeente heeft op dat moment voor meerdere locaties gespeeld.

Voor dit stuk grond is deze koopovereenkomst echter niet definitief gesloten op basis van onze gegevens en daardoor ook niet gepasseerd bij de notaris. Er is geen akte van levering van de grond ingeschreven, waardoor het eigendom formeel ook niet is overgegaan. Wat u in uw zienswijze stelt over het eigendom van deze strook grond is dus juist. Het eigendom is formeel niet naar de gemeente overgegaan. Het is ondanks grondig archiefonderzoek (en navraag bij de notaris) niet duidelijk geworden waarom de aankoop en overdracht van dit perceel uiteindelijk niet is doorgegaan. Juridische consequentie is wel dat de grond in eigendom van de toenmalige eigenaar is gebleven.

Deze toenmalige eigenaar heeft de strook grond in oktober 2022 (nogmaals) verkocht, nu aan u. In de koopakte tussen de toenmalige eigenaar en u staat opgenomen dat de strook grond onderdeel is van een openbare weg (fietspad). Daarnaast was het ook zichtbaar dat deze strook grond onderdeel van de openbare weg was. U was dus tijdens de aankoop bekend met het gegeven dat dit stuk grond onderdeel van de openbare weg was.

Het registergoed sub a is volgens verklaring van partijen onderdeel van een fietspad en behoort tot een zogenaamde "openbare weg"; partijen verklaren hiermee bekend te zijn.

Fietspad is al meer dan 30 jaar onderdeel van de openbare weg

De gronden waarop de openbare weg is gelegen, zijn normaal gesproken in handen van de overheid. Vaak de gemeente, maar bijvoorbeeld soms ook de provincie of het Wetterskip. Grond dat in eigendom is van particulieren is in de regel niet openbaar toegankelijk en kan dan ook niet als openbare weg worden gebruikt. Hierop zijn uitzonderingen. Artikel 4 van de Wegenwet geeft aan dat als een stuk (particuliere) grond 30 jaar of langer als openbare weg is gebruikt (of soms 10 jaar of langer), deze grond wordt geacht openbaar te zijn. Zeker ook als deze gewoon door de gemeente wordt onderhouden en dit gebruik in de tussenliggende periode niet is onderbroken. In dit geval is dit deel van het fietspad in 1989 aangelegd en vanaf die datum ononderbroken als fietspad in gebruik geweest. Op het moment van de koopakte in 2022 was deze strook dus al 33 jaar in gebruik als openbare weg. Inmiddels is deze strook grond al bijna 36 jaar onafgebroken onderdeel van de openbare weg.

In ons ontwerpbesluit hebben wij u laten weten voornemens te zijn uw verzoek tot onttrekking van de strook grond aan de openbare weg af te wijzen. U heeft hierop een zienswijze ingediend.

Uw zienswijze

In uw zienswijze gaat u middels zes punten in op ons ontwerpbesluit om uw verzoek af te wijzen. Aan de hand van deze zes punten zullen wij reageren op uw zienswijze en daarmee gelijktijdig ons besluit op uw verzoek onderbouwen.

1. Onjuiste bevoegdheidsuitoefening en formele gebreken

In uw zienswijze omschrijft u dat de besluitvorming op uw verzoek op grond van de Wegenwet is voorbehouden aan de gemeenteraad. Het collegebesluit van 27 augustus 2024 is dan ook in uw ogen onbevoegd genomen. Ook bent u van mening dat het alsnog volgen van de juiste procedure zonder de vereiste transparantie en zorgvuldigheid

plaatsvindt. U verzoekt om de formele gebreken te herstellen en om het ontwerpbesluit te heroverwegen.

Uit de stukken wordt duidelijk dat het college reeds heeft aangegeven dat het collegebesluit van 27 augustus 2024 onbevoegd is genomen omdat besluitvorming aan de gemeenteraad is. Dat is dan ook de reden waarom de behandeling van uw verzoek ook nu (weer) plaatsvindt. Voor wat betreft de zorgvuldige voorbereiding van uw verzoek is onder andere van belang dat het ontwerpbesluit voor 6 weken ter inzage gelegd. U heeft een zienswijzengesprek op 21 januari 2025 gehad en heeft tevens een schriftelijke zienswijze op 19 februari 2025 ingediend. De voorbereiding van ons besluit op uw verzoek is (vanaf het najaar 2024) op grond van de wetgeving correct verlopen en u heeft gebruik gemaakt van uw recht om een zienswijze in te dienen.

Ook wordt duidelijk dat het collegebesluit van 27 augustus 2025 door het college zal worden ingetrokken op het moment dat er een raadsbesluit ligt op uw verzoek. Daarmee is dat aspect ook hersteld in onze ogen.

Tenslotte vraagt u om een heroverweging van het eerder genomen standpunt om het verzoek af te wijzen. Als raad beoordelen wij uw verzoek en nemen de gronden vanuit uw zienswijze hierin mee.

2. Historie en juridische status van het fietspad

Voor wat betreft de historie van het fietspad op het perceel K 1028 is duidelijk geworden dat de overdracht en aankoop van de grond aan de gemeente in het verleden niet is gelukt. In uw zienswijze schrijft u dat de toenmalig eigenaar heeft verklaard nooit telefonisch contact met de gemeente te hebben gehad over de aankoop van deze grond, geen onderhandelingen hierover te hebben gevoerd met de gemeente en tevens dat er geen conceptovereenkomst aanwezig zou zijn. Ook merkt u op dat er een pachtvrijmaking is. Op basis hiervan concludeert u dat het handelen van de gemeente twijfelachtig is en dat het mogelijk een frauduleuze gang van zaken is. U stelt dat de aanleg van het fietspad een onrechtmatige daad is en dat er (schijnbare) manipulatie van feiten aan de orde is.

Voor ons is duidelijk dat het eigendom van de strook grond niet is overgegaan naar de gemeente. Wel is op basis van de archiefstukken duidelijk geworden dat wij als gemeente hebben geprobeerd deze strook grond aan te kopen, net zoals dat voor andere stroken grond onder het huidige fietspad aan de orde was. Dat is voor dit stuk grond om onduidelijke redenen niet gelukt.

U geeft aan dat de toenmalige eigenaar heeft aangegeven nooit gesproken te hebben met de gemeente over de aankoop van de grond en ook nooit onderhandelingen hierover zou hebben gevoerd. Wij achten dat minder waarschijnlijk op basis van de archiefstukken. Dat begint bij de gemeentelijke brief van 17 september 1987 waarin wij deze eigenaar bedanken voor zijn medewerking aan de aanleg van het fietspad. In de raadsvergadering van 8 maart 1988 komt de betreffende grond ook terug als aan te kopen grond. Tevens is een conceptkoopovereenkomst door de toenmalig eigenaar ondertekend voor de verkoop van de betreffende grond. In deze door ons op 17 november 1988 ontvangen conceptovereenkomst staat de handtekening van deze toenmalige eigenaar. Op basis daarvan concluderen wij dat er in ieder geval onderhandelingen en contacten zijn geweest over deze grond. Tenslotte is de vrijmaking van pacht in onze ogen een logisch vervolg op de beoogde verkoop van de grond ten einde hier (deels) een fietspad overheen te leggen.

Kortom, u stelt dat er handelingen zijn verricht die mogelijk frauduleus zouden zijn. Wij zien dat er handelingen zijn verricht om te komen tot de aankoop van een stuk grond wat uiteindelijk niet is gelukt.

Hierbij hechten wij er ook waarde aan om te benadrukken dat deze voorgeschiedenis voor de beoordeling van uw verzoek juridisch niet relevant is. Ten eerste bent u in 2022 eigenaar van de strook grond geworden in de wetenschap dat er al meer dan 30 jaar een fietspad (openbare weg) op de strook grond is gelegen. Als de voorgeschiedenis relevant zou zijn, dan is dat voor de toenmalig eigenaar aan de orde. Daarnaast wordt uw verzoek aan de hand van de wet- en regelgeving van nu beoordeeld en is hierop een besluit genomen. Feit is namelijk dat de grond destijds niet aan de gemeente is overgedragen.

3. Verkeersveiligheid en maatschappelijke belangen

In uw zienswijze komt u in het derde punt uit op de verkeersveiligheid en maatschappelijke belangen. U bent van mening dat de inbreuk op de verkeersveiligheid niet is onderbouwd met objectieve en onafhankelijke gegevens. U bent van mening dat er verbeteringen mogelijk en zelfs noodzakelijk zijn (ten behoeve van de verkeersveiligheid).

Tevens bent u van mening dat uw verzoek niet zonder onafhankelijk verkeerskundig onderzoek kan worden afgewezen. Een dergelijke analyse is noodzakelijk om de werkelijke impact op de verkeersveiligheid te beoordelen. Indien het fietspad wordt afgesloten zal dat in uw ogen hoogstwaarschijnlijk een herinrichting van het kruispunt met het Buterpollepad betekenen. Dit biedt volgens u de kans om de verkeersveiligheid te verbeteren. Dat is in uw ogen nodig vanwege de toegenomen bedrijvigheid in de omgeving, de agrarische opslagplaatsen en de houtzagerij, de pluktuin de imker en voedselgaard, de eendenkooi en het gebruik van volkstuinten. Daarnaast is er een toename van grote voertuigen en een groei van elektrisch verkeer. Dit alles maakt dat u van mening bent dat de verkeersveiligheid verbeterd moet worden op deze locatie omdat de huidige situatie gebaseerd is op een verouderde verkeerssituatie. Het verzoek van u is dan ook om een objectieve verkeerskundige analyse uit te laten voeren die rekening houdt met de huidige en toekomstige ontwikkelingen. Op basis daarvan kunt u een gedegen besluit op het verzoek nemen.

Wij zien dit anders. U voert allerlei argumenten aan waardoor er in uw ogen een verbetering van de verkeerssituatie ter plaatse mogelijk is of zelfs noodzakelijk is. Dat is echter niet waar uw verzoek van 17 april 2023 over gaat. Uw verzoek ziet uitsluitend op het onttrekken van een deel van het fietspad aan de openbare weg. Dat betekent dat u feitelijk een deel van het bestaande fietspad wilt gaan afsluiten. Wij beoordelen of deze afsluiting gelet op het afwegingskader dat wij hierbij hebben wenselijk is, met inachtneming van uw belangen. Of het kruispunt verbeterd kan worden (of moet worden) is van een andere orde.

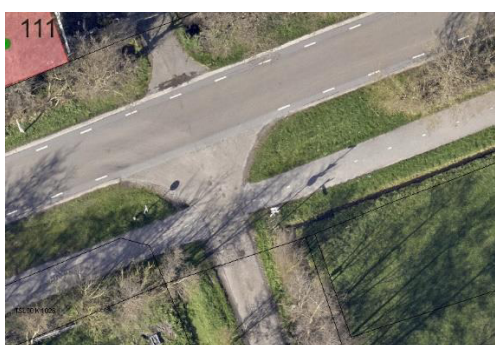
U stelt dat het huidige kruispunt niet voldoet gelet op de huidige verkeerssituatie. Wij zien dat anders. Weliswaar kan een verkeerskruispunt altijd anders of nog beter worden ingericht. Maar dat is niet hetgeen wat leidend moet zijn in onze beoordeling van uw verzoek. In onze beoordeling is het van belang of het onttrekken van een deel van het fietspad aan de openbaarheid gaat leiden tot een verkeersonwenselijke situatie (ook indien er herinrichting plaats gaat vinden).

Hierbij hebben wij de plaatselijke situatie beschouwd en concluderen wij dat er op basis van de objectieve maatstaven nu sprake is van een kruispunt tussen een weg waar relatief hard gereden mag worden (buiten de bebouwde kom). Mede daarom is er ook een vrij liggend fietspad aanwezig. Het kruispunt is in de huidige situatie wel degelijk voldoende veilig en behoeft niet op voorhand te worden heringericht (op grond van veiligheidsargumenten). Dit wordt ook onderbouwd door de data van www.ongevalrisico.nl waarin juist dit betreffende kruispunt als risicoprofiel “zeer laag” heeft gekregen. Daarmee kan dit kruispunt dus als “veilig” worden beschouwd. Herinrichting vanwege verkeersonveiligheid is mede gelet hierop niet aan de orde of nodig. Los hiervan hebben

wij vanuit onze meldingen en ervaringen ook geen duidelijke signalen gehad dat er sprake is van een verkeersonveilige situatie op dit kruispunt. Dit wil niet zeggen dat er geen ongeluk zou kunnen gebeuren uiteraard, maar het betekent wel dat er geen aanleiding is te veronderstellen dat er gevaarlijke situaties aan de orde zijn.

Tussen dit fietspad en de weg zit onder meer een boomstrook ter afscheiding. Het betreffende kruispunt kenmerkt zich een T-kruising waarbij aan de overzijde de ingang naar de pluktuin is. Om vanuit het Buterpollepad op de Dorpsstraat te kunnen komen, kan er in de middenberm worden stil gestaan (opstelplaats) voor het overzicht over de straat. Daarmee blijft het fietspad (grotendeels) vrij en kan de automobilist met voldoende vrij zicht de weg overzien naar beide kanten. Juist op deze plek is er een onderbreking in de groene buffer van bomen langs het fietspad en de weg. Daardoor is er een overzichtelijke situatie gecreëerd.

Indien de strook grond aan de openbare weg zal worden onttrokken, dan levert dat zonder meer problemen op voor de verkeersveiligheid. Allereerst zal er dan geen opstelmogelijkheid meer zijn voor de auto's die uit het Buterpollepad komen. Deze auto's moeten dan voor het fietspad wachten en de weg, terwijl de bomenrij van de particuliere percelen het zicht op de Dorpsstraat voor deze auto's grotendeels danwel geheel zullen ontnemen. De breedte van het fietspad is ca. 2.70 meter. Daarvoor is op zichzelf wel de ruimte in de huidige berm, echter daarmee is er weinig ruimte tussen deze weg en het fietspad. Dat zou gelijk moeten betekenen dat er snelheidsmaatregelen genomen moeten worden om het kruispunt veilig te kunnen maken (als dat al mogelijk is).

Situatie nu

Gewenste situatie door u

Ook andere herinrichtingen gaan niet een evidente verbetering van de verkeersveiligheid bieden als de strook grond aan de openbaarheid is onttrokken. Simpelweg omdat de resterende breedte van de weg inclusief berm en fietspad daarvoor onvoldoende ruimte overlaat. Juist in de huidige situatie is het verkeersveilig doordat er tussen de weg en het fietspad een opstelplaats voor de auto's aanwezig is en tevens doordat er vrij zicht is op de weg hierdoor (en geen zicht op bomen).

Zoals al is aangegeven, zijn er geen meldingen over een verkeersonveilige situatie op deze plek bekend. Mocht dat in de toekomst wel aan de orde zijn, dan kan onderzocht worden of er verbeteringen aan te brengen zijn ten behoeve van deze verkeersveiligheid. Maar het onttrekken van het deel van het fietspad aan de openbaarheid zal hierbij zonder meer niet kunnen leiden tot een positief effect op deze verkeersveiligheid, ongeacht welke verbetering er ook doorgevoerd kan worden. Juist de afstand van het fietspad tot aan de weg, de groene bomenbuffer tussen beide, de opstelplaats en het vrije zicht maken dit kruispunt in onze ogen nog steeds voldoende geschikt voor het huidige gebruik.

Hierbij merken wij ook op dat de beoordeling van uw verzoek niet zonder meer moet inhouden dat hieraan meegewerkt dient te worden. Het is een discretionaire bevoegdheid wat betekent dat wij hierin beleidsvrijheid hebben. Dat betekent niet dat wij geen oog voor

uw belangen moeten hebben, maar dat betekent wel dat wij niet onverkort moeten meewerken aan uw verzoek (ongeacht de aanzienlijke kosten die er gepaard zouden gaan met herinrichting van het kruispunt, laat staan dat dit de verkeersveiligheid niet of onvoldoende zal verhogen).

4. Belangenafweging en evenredigheid

In uw zienswijze geeft u aan dat onvoldoende wordt onderbouwd waarom het fietspad niet aan de openbaarheid kan worden onttrokken en dat er onvoldoende rekening met uw belangen is gehouden. U stelt eigenaar van de grond te zijn en u wilt de grond onderdeel laten uitmaken van het agrarische areaal. Er wordt onvoldoende gewicht toegekend aan uw eigendomsrecht in uw ogen. Tenslotte veronderstelt u dat de afweging van de belangen is ingegeven door financiële en organisatorische belangen van de gemeente zelf.

Zoals onder punt 3 naar voren komt, zien wij met name een grote negatieve impact op de verkeersveiligheid door het onttrekken van een deel van het vrij liggend fietspad aan de openbaarheid. Dat staat los van financiële danwel organisatorische belangen van de gemeente. Daarnaast stelt u dat u als eigenaar de mogelijkheid wilt hebben uw eigendom optimaal te kunnen gebruiken. U bent in 2022 eigenaar geworden van deze strook grond, in de wetenschap dat er al meer dan 30 jaar een openbaar fietspad op is gelegen. Die wetenschap was bij de aankoop van de strook grond dan ook bekend.

Daarnaast zetten wij vraagtekens bij het optimaal kunnen gebruiken van dit stuk grond gelet op de ligging in verhouding met de omliggende gronden. Onder punt 5 komen wij daarop terug.

5. Economische en ruimtelijke impact

In dit deel van de zienswijze stelt u dat uw plannen voor het perceel een duurzame en functionele invulling moeten krijgen die bijdragen aan zowel de agrarische ontwikkeling als wel aan de ruimtelijke kwaliteit in het gebied. Het fietspad belemmert in uw ogen een efficiënte inrichting van het terrein.

U gaat hierbij in onze ogen voorbij aan een aantal belangrijke aspecten. Allereerst, en dat is meteen een hele belangrijke. De strook grond kan op basis van het omgevingsplan onderdeel “Buitengebied Polder” alleen als openbare weg worden gebruikt en dus niet ten behoeve van agrarisch gebruik. Dit gebruik staat het omgevingsplan niet toe. De grond heeft namelijk de functie “verkeer” (en niet agrarisch gebied). Bijkomend is dat er rondom het bestaande agrarisch perceel een bosbestemming ligt waarbij de bomen niet gekapt mogen worden. Daar komt bij dat er, door het afsluiten van het fietspad, er een haakse pukkel op het bestaande agrarisch perceel wordt gecreëerd. Dat zorgt in onze ogen juist niet voor een efficiënt ruimtegebruik doordat de perceelsgrenzen niet recht lopen. Tevens is er vanuit ruimtelijke kwaliteit juist een belang bij het behoud van het huidige fietspad en de groene afscherming naar de weg toe. Dat zorgt voor een overzichtelijk geheel met de rest van het fietspad langs dit deel van de Dorpsstraat en daarnaast ook voor verkeersveiligheid door de fysiek scheiding tussen de fietsers en de auto's. Ook blijft het straatbeeld van een fietspad gescheiden door een groene buffer met de weg behouden door niet aan uw verzoek mee te werken.

6. Gevolgen voor toekomstige besluitvorming en precedentwerking

Tenslotte schrijft u in uw zienswijze dat het behoud van het fietspad op uw grond zal gaan leiden tot een problematische precedent waarbij particulieren geconfronteerd worden met onduidelijke eigendoms- en gebruiksrechten. U stelt dat er beleidsruimte is om tot een weloverwogen en evenredig besluit te kunnen komen.

Wij onderschrijven dat er beleidsruimte is en dat wij, met inachtneming van uw argumenten uit uw zienswijze, tot een besluit kunnen komen op uw verzoek tot onttrekken van een deel van het fietspad aan de openbaarheid. Middels dit besluit hebben wij dat ook gedaan. Voor een precedent zien wij niet direct ruimte, omdat daar alleen sprake van kan zijn als de situatie en de omstandigheden van het geval exact hetzelfde zijn. Dat lijkt ons onwaarschijnlijk. In andere gevallen is de grondoverdracht bijvoorbeeld wel goed gegaan danwel is er niet al meer dan 30 jaar sprake van een openbaar fietspad waarbij de (recent nieuwe) eigenaar dit wil laten onttrekken aan de openbaarheid.

Onze conclusie is dat wij na afweging van de betrokken belangen tot het afwijzen van uw verzoek kunnen komen. Uw argumenten om het fietspad aan de openbare weg te onttrekken zijn niet dusdanig zwaarwegend afgezet tegen de verkeersveiligheid en algemene belangen, dat daarom medewerking aan uw verzoek moet worden verleend.

Als het fietspad wel aan de openbaarheid wordt onttrokken, dan zullen er aanzienlijke kosten gemaakt moeten worden om een alternatief fietspad te realiseren op dit punt vanwege de verkeersveiligheid. Dat terwijl er dan ook in de nu logische bebossingslijn langs de Dorpsstraat een onderbreking komt. Hierdoor zal er een gevaarlijke situatie ontstaan omdat het directe zicht op het kruispunt op de auto's vanuit het westen ernstig wordt belemmerd voor het verkeer vanuit het Buterpollepad.

Beroep

Tegen ons besluit staat administratief beroep open bij Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân (artikel 11 lid 3 Wegenwet). Indien u beroep wenst in te stellen dan kunt u dit sturen naar Postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden. Op grond van de wet dient u binnen zes weken na de bekendmaking beroep in te stellen. Los van voorgaande zullen wij op grond van artikel 9 lid 2 Wegenwet ons besluit opsturen aan Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân.

Hoogachtend,
De raad van de gemeente Terschelling voornoemd,

T.D. de Jong,
griffier

mr. R.S. Cazemier,
voorzitter